

Compilatie Rekenkameronderzoek

EFFECTIVITEIT INTEGRATIEBELEID GEMEENTE AMERSFOORT

INLEIDING

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het integratiebeleid van de gemeente (tegenwoordig geen specifiek beleidsveld meer maar vormgegeven binnen diverse beleidsvelden, afdelingen en (externe) organisaties).

AANBEVELINGEN

De rekenkamer komt n.a.v. het onderzoek tot een aantal aanbevelingen die gericht zijn op een verdere verbetering van het gevoerde integratiebeleid. De rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan, het college het volgende te verzoeken:

Beleid en proces

1. **Breng de onderlinge verantwoordelijkheden van het speelveld voor de ondersteuning van nieuwkomers in kaart. Met als doel dat voor vrijwilligers, professionals en nieuwkomers de verschillende verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen voldoende duidelijk zijn. Zorg daarnaast dat ook het ondersteuningsaanbod helder is zodat voor iedereen duidelijk is naar welke partijen nieuwkomers met een hulpvraag kunnen worden doorverwezen.**
2. **Zorg ervoor dat nieuwkomers goed voorgelicht zijn over het beschikbare ondersteuningsaanbod in Amersfoort. Nieuwkomers weten nog niet altijd de weg in de lokale samenleving om de vragen die zij hebben ten aanzien van uiteenlopende facetten in het dagelijkse leven op de juiste plek neer te leggen. Het is hierbij ook van belang dat er voldoende capaciteit is in de maatschappelijke begeleiding en dat de wijkteams voldoende zichtbaar zijn.**

ACHTERGROND INFORMATIE

DOEL

- Inzicht bieden in de wijze waarop integratie tegenwoordig is vormgegeven.
- Inzicht bieden in de opbrengsten en effecten van het integratiebeleid.

THEMA'S

- Huisvesting
- Taalonderwijs
- Participatie

CENTRALE VRAAG

Hoe ziet het integratiebeleid ten behoeve van volwassen nieuwkomers van de gemeente Amersfoort eruit en in hoeverre is de huidige aanpak effectief op het vlak van huisvesting, taalonderwijs en participatie?

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK

AANBEVELINGEN (VERVOLG)

3. Zorg voor beter zicht op de nieuwkomers die niet onder begeleiding van de gemeente of NVA vallen. Dit om duidelijkheid te verkrijgen over hoe het hen vergaat (op het vlak van taal en participatie) en hen te informeren over het beschikbare ondersteuningsaanbod. Zoek hiervoor bijvoorbeeld aansluiting bij instanties die wel contact hebben met deze groep. Zoals taalaanbieders (waar nieuwkomers uit deze groep zich vrijwillig kunnen aanmelden voor taalonderwijs) of woningcorporaties. Benut daarnaast ook de mogelijkheden die er zijn om contact te leggen op het moment dat nieuwkomers uit deze groep zich inschrijven in de GBA.

Huisvesting

4. Breng met NVA en woningcorporaties het door nieuwkomers aangegeven knelpunt van passende huisvesting van statushouders in kaart om de huisvesting goed aan te laten sluiten op de gezinsgrootte.
5. Borg de gemeentelijke rol om samen met NVA en de woningcorporaties blijvend alert te zijn op een evenwichtige spreiding van huisvesting van nieuwkomers. De rekenkamer juicht het plan om de rol van de gemeente hierbij in een nieuw woningverdeelstelsel te verwerken toe.

Taalonderwijs

6. Ga rond de tafel met alle taalaanbieders in Amersfoort om de volgende zaken te bespreken en waar mogelijk in actiepunten om te zetten. Borg en volg de uitvoering van die actiepunten, ook indien de verantwoordelijkheid voor de uitvoering buiten de gemeentelijke organisatie ligt.
 - De marktwerking in het speelveld.
 - De verbetermogelijkheden die nieuwkomers tijdens het rekenkameronderzoek hebben aangegeven voor taalonderwijs.
 - De mogelijke opties om de taalbeheersing beter aan te laten sluiten bij onderwijs en arbeidsmarkt.
 - De mogelijkheden om risicocategorieën op het vlak van taalonderwijs extra te ondersteunen in hun taalontwikkeling.

ACHTERGROND INFORMATIE

DEELVRAGEN

- Vijf clusters
 - 1 Reikwijdte van het integratiebeleid
 - 2 Opzet, organisatie en doelen van beleid
 - 3 Middelen (jaren 2015-2016)
 - 4 Werking en opbrengsten van het gevoerde beleid in 2015-2016
 - 5 Gemeenteraad

SCOPE

- Volwassen nieuwkomers.
- Nieuwkomers die zich voor 2013 vestigden.
- Statushouders die zich vanaf 2013 vestigden.
- Overige nieuwkomers die zich vanaf 2013 vestigden.

AFGRENZING

Minderjarige nieuwkomers.

TIJDVAK

2015-2016

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK

AANBEVELINGEN (VERVOLG)

7. **Beoordeel samen met de informele taalondersteuners wat nodig is om nog beter te kunnen voorzien in de vraag van nieuwkomers naar aanvullende ondersteuning bij taalverwerving. Zet de resultaten hiervan om in actiepunten. Volg en borg de uitvoering van die actiepunten.**

Participatie

8. **Bespreek, vanuit de gemeentelijke opdrachtgeversrol, met NVA oplossingen voor de geconstateerde knelpunten (capaciteit en continuïteit) in de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers. Maak gezamenlijk een plan van aanpak om deze knelpunten op te lossen en borg de uitvoering van dat plan.**
9. **Blijf actief in het bemiddelen van nieuwkomers naar werk. Zet ook in op het vergroten van het beschikbare aantal stages en werkervaringsplekken voor nieuwkomers. Onderzoek daarnaast de mogelijkheid om de inzet op branchegerichte initiatieven voor nieuwkomers verder uit te bouwen.**

Betrokken partijen

10. **Onderhoud contact met de vrijwilligersorganisaties om de knelpunten die zij signaleren, op het terrein van zowel taal als maatschappelijke begeleiding, in het vizier te houden. Zoek daarbij naar een oplossing voor de gesignaleerde verschuiving van de inzet van professionals naar de inzet van vrijwilligers om te voorkomen dat de vrijwilligersorganisaties overbelast raken en dat de grens tussen professionele hulpverlening en hulp door vrijwilligers vervaagt.**
11. **Ga na welke rol Indebuurt033 vervult en kan vervullen op het vlak van integratie van nieuwkomers bij het toewijzen van diens subsidies aan wijkinitiatieven.**

ACHTERGROND INFORMATIE

AANPAK

- Desk research.
- Individuele gesprekken.
- Groepsgesprekken met nieuwkomers.
- Groepsgesprek met vrijwilligers.

UITVOERING

TEAM REKENKAMER

- drs. M.P. (Marleen) van den Nieuwendijk RA
- drs. I.N. (Ilse) Hento (lidrapporteur)

TEAM REGIOPLAN

- dr. A.W.M. (Arend) Odé (projectleider)
- dr. mr. E. (Esther) van Eijk
- A.A. (Adriaan) Oostveen MSc

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK

AANBEVELINGEN (VERVOLG)

Meest kwetsbare nieuwkomers

12. Schenk specifieke aandacht aan de meest kwetsbare nieuwkomers. Deze groepen zijn weinig zelfredzaam en vinden minder gemakkelijk hun weg in de participatiesamenleving, mede vanwege een zeer beperkte beheersing van de Nederlandse taal en het ontbreken van sociale en andere basisvaardigheden. De rekenkamer geeft hierbij mee:

- **Overweeg samen met NVA aanvullende trajectbegeleiding te bieden aan de minst zelfredzame nieuwkomers binnen de groep van lager opgeleide nieuwkomers. Dit zijn vaak nieuwkomers met een laag of geen opleidingsniveau en diverse andere problemen. Voor hen zou nog meer aansluiting bij het lokale ondersteuningsaanbod kunnen worden gevonden in het kader van de trajectbegeleiding om hun taalvaardigheid en kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.**
- **Begeleid ex-AMV'ers intensiever bij hun eigen ontwikkeling (daginvulling en zelfredzaamheid). Start hierbij zo snel mogelijk voor de huidige ex-AMV'ers en trek dit door in de toekomst.**
- **Zoek naar een manier om de integratie van nieuwkomers uit Eritrea en Somalië te bevorderen en de interculturele verschillen te overbruggen.**
- **Bevorder het (indirect) verder ontwikkelen van plekken waar vrouwelijke nieuwkomers elkaar kunnen treffen om hun integratie te bevorderen, mede door op die manier de sociale omgeving te vergroten.**

Middelen

13. Maak heldere afspraken met NVA over de besteding van de opgebouwde reserves van €3.4miljoen, opgebouwd uit gemeentelijke subsidies in de periode onder de oude Wet inburgering.

**Uitgebreid lezen? Hoofdstuk 6
Uitgebreider lezen? Hoofdstuk 1-5**

ACHTERGROND INFORMATIE

GESPROKEN MET

- **Wethouders**
- **Ambtenaren**
- **NVA**
- **Gilde-Samenspraak Amersfoort**
- **SIPI**
- **ROC Midden Nederland**
- **Bibliotheek Eemland-Taalhuis**
- **Omnia Wonen**
- **De Alliantie**
- **IndeBuurt033**
- **Vitale Wijken**
- **Jongerenloket/team Jong**
- **Leger des Heils – 50|50 Workcenter**
- **Kommak**
- **Humanitas Eemland**
- **Stichting Ontmoetingscentrum Entree Amersfoort**
- **Gastgezin Amersfoort/Taalcafé**

DATA

- **12/12/17 aangeboden**
- **09/01/18 raadsbehandeling**
- **30/01/18 (onder voorbehoud) besluitvorming**